

ČESKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jm é n e m r e p u b l i k y

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Lichovníka (soudce zpravodaje) a soudců Davida Uhlíře a Jana Svatoně ve věci ústavní stížnosti stěžovatelky **D. T.**, zastoupené Mgr. Petrou Kaše-Lukschovou, advokátkou, sídlem Rumunská 12, Praha 2, proti rozsudku Okresního soudu v Liberci ze dne 10. 12. 2021 č. j. 18 C 208/2021-24, usnesení Okresního soudu v Liberci ze dne 21. 2. 2022 č. j. 18 C 208/2021-53 a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 8. 4. 2022 č. j. 29 Co 75/2022-64, za účasti **Okresního soudu v Liberci** a **Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci**, jako účastníků řízení, a **M. R.**, zastoupeného Mgr. Jakubem Zechovským, advokátem, sídlem Poštovní 239, Rakovník, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

I. Postupem Okresního soudu v Liberci ve věci vedené pod sp. zn. 18 C 208/2021 došlo k zásahu do práva stěžovatelky na spravedlivý proces, jež je jí garantován čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

II. Návrh na zrušení rozsudku Okresního soudu v Liberci ze dne 10. 12. 2021 č. j. 18 C 208/2021-24, usnesení Okresního soudu v Liberci ze dne 21. 2. 2022 č. j. 18 C 208/2021-53 a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 8. 4. 2022 č. j. 29 Co 75/2022-64, se zamítá.

Odůvodnění

I.

1. Ústavnímu soudu byl dne 8. 6. 2022 doručen návrh na zahájení řízení o ústavní stížnosti ve smyslu § 72 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), prostřednictvím něhož se stěžovatelka domáhala zrušení v záhlaví citovaných rozhodnutí obecných soudů, a to pro jejich rozpor s čl. 36, čl. 37 a čl. 38 Listiny základních práv a svobod.

2. Předtím, než se Ústavní soud začal věcí zabývat, přezkoumal podání po stránce formální a konstatoval, že podaná ústavní stížnost obsahuje veškeré náležitosti, jak je stanoví zákon o Ústavním soudu.

II.

3. Dne 16. 6. 2021 podala stěžovatelka prostřednictvím své právní zástupkyně Mgr. Petry Kaše-Lukschové návrh na svěřeni do péče a určení výživného k nezletilým dětem, který byl u Okresního soudu v Liberci evidován pod sp. zn. 14 Nc 50037/2021.

4. Dne 1. 7. 2021 podal vedlejší účastník prostřednictvím svého právního zástupce Mgr. Radka Šimonky návrh na určení neexistence manželství, který byl u Okresního soudu v Liberci evidován pod sp. zn. 18 C 208/2021. Rozvrhem práce byl k projednání návrhu určen soudce Mgr. Kamil Podhola.

5. Dne 25. 6. 2021 podala stěžovatelka prostřednictvím své právní zástupkyně Mgr. Petry Kaše-Lukschové návrh na určení výživného pro nerozvedenou manželku, který byl u Okresního soudu v Liberci evidován pod sp. zn. 12 C 223/2021.

6. Dne 11. 10. 2021 podala stěžovatelka prostřednictvím téže právní zástupkyně návrh na rozvod manželství, který byl u Okresního soudu v Liberci evidován pod sp. zn. 18 C 308/2021. Rozvrhem práce byl k projednání návrhu určen soudce Mgr. Kamil Podhola.

III.

7. Ze spisu Okresního soudu v Liberci sp. zn. 18 C 208/2021 vyplývá, že vedlejší účastník, bývalý manžel stěžovatelky, podal dne 1. 7. 2021 návrh, kterým se u jmenovaného soudu domáhal vyslovení toho, že manželství mezi ním a stěžovatelkou není. Tento návrh byl okresním soudem zaslán k vyjádření stěžovatelce, a to na adresu H. N., kde měla toho času trvalé bydliště. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka nebyla v místě trvalého bydliště zastižena, byla jí dne 26. 7. 2021 ponechána výzva, aby zásilku vyzvedla u držitele poštovní licence. Jelikož si adresátka písemnost v úložní době nevyzvedla, byla jí dne 6. 8. 2021 vhozena do domovní schránky. Následně byla do totožné schránky stěžovatelce vhozena dne 24. 9. 2021 též výzva, kterou byla informována o tom, že dne 10. 12. 2021 se u shora uvedeného soudu koná jednání o vyslovení neexistence manželství. Ze soudního protokolu se podává, že k jednání dne 10. 12. 2021 se dostavil žalobce a jeho právní zástupce Mgr. Radek Šimonka. Za stranu žalovanou se nedostavil nikdo. Po zahájení řízení byl žalobce „vyslechnut“, načež byl vyhlášen rozsudek, jímž se určuje, že manželství žalobce a žalované uzavřené dne 23. 10. 2015 před Ing. J. T., vikářem sboru Církve Bratrské v H. K. v modlitebně Církve Bratrské v L., zde není. Rozsudek okresního soudu byl následně doručen do datové schránky právnímu zástupci žalobce s tím, že stěžovatelce, byl doručen na shora uvedenou adresu. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka nebyla dne 27. 12. 2021 v místě svého trvalého

bydliště zastižena, byla zásilka uložena a připravena k vyzvednutí, současně jí byla zanechána výzva. Jelikož zásilka nebyla v úložní době vyzvednuta, byla zásilka dne 10. 1. 2022 vhozena do schránky. Dne 24. 1. 2022 nabylo rozhodnutí právní moci.

8. Stěžovatelka v ústavní stížnosti namítla, že o shora uvedeném soudním řízení nevěděla a z toho důvodu se k jeho průběhu nemohla nijak vyjádřit, natož se pak k nařízenému jednání dostavit. S rozsudkem soudu se stěžovatelka seznámila až 1. 2. 2022 a podala proti němu odvolání, které však Okresní soud v Liberci usnesením ze dne 21. 2. 2022 odmítl pro opožděnost. O následně podaném odvolání rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ústavní stížností napadeným usnesením tak, že potvrdil rozhodnutí nalézacího soudu.

9. Stěžovatelka namítá, že jí nebyla doručena jediná listina týkající se probíhajícího řízení o určení neexistence manželství. Poprvé se tak o tomto řízení dozvěděla až z emailové zprávy svého otce, kterého kontaktoval žalobce a kterému zaslal kopii pravomocného rozsudku. Dne 4. 2. 2022 kontaktoval stěžovatelku vedlejší účastník prostřednictvím sms zprávy a vyzval ji k užívání rodného příjmení a výměně dokladů.

10. Stěžovatelka následně zjistila, že veškeré související listiny ve věci evidované u Okresního soudu v Liberci pod sp. zn. 18 C 208/2021 byly zasílány na adresu jejího trvalého bydliště, kde se však od rozvratu manželství nezdržovala. Na této adrese bydlel toliko vedlejší účastník, přičemž stěžovatelka pobývala se třemi dětmi u své sestry, což věděl nejen manžel stěžovatelky, ale též jeho právní zástupce. Stěžovatelka namítá, že obecným soudům byla její stávající adresa známa, neboť v rozhodné době probíhalo mezi týmiž účastníky řízení o výživném nerozvedené manželky (sp. zn. 12 C 223/2021), řízení o úpravě poměrů k nezletilým dětem (sp. zn. 14 Nc 50037/2021) a řízení o rozvodu manželství (18 C 308/2021), které však bylo v důsledku rozhodnutí o neexistenci manželství zastaveno. Stěžovatelka uvádí, že ve všech shora uvedených řízeních sdělila soudu prvního stupně své aktuální bydliště, přičemž nelze přehlížet, že ve všech třech řízeních byla zastoupena totožnou právní zástupkyní.

11. Z výše vyložených důvodů je stěžovatelka toho názoru, že je vyloučené, aby okresní soud rozhodující ve věci o neexistenci manželství neměl k dispozici její doručovací adresu. Navíc soudce rozhodující ve věci neexistence manželství rozhodoval též ve věci rozvodu manželství. Stěžovatelka konstatovala, že je pro ni nepochopitelná a neakceptovatelná skutečnost, že se s návrhem vedlejšího účastníka neměla možnost seznámit, vyjádřit se k němu a předložit důkazy svědčící ve prospěch existence manželství.

IV.

12. K výzvě Ústavního soudu se k věci vyjádřil soudce Okresního soudu v Liberci Mgr. Kamil Podhola, který rukou psaným přípisem sdělil Ústavnímu soudu, že dle jeho názoru postupoval, jak podle hmotného, tak i procesního práva. Stran posouzení ústavněprávního aspektu věci se jmenovaný soudce necítil být kompetentním. Závěrem soudce uvedl, že dle jeho „info“ je manžel stěžovatelky opět ženatý.

13. Odvolací soud se zcela odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí.

14. Vedlejší účastník ve svém vyjádření k ústavní stížnosti zdůraznil, že se jedná o věc statusovou, přičemž sám Ústavní soud dospěl ve své judikatuře k závěru, že ústavní stížnost proti rozsudku o rozvodu manželství je nepřipustná. Vedlejší účastník navíc dne 23. 4. 2022, tedy po nabytí právní moci rozsudku o určení neexistence manželství uzavřel manželství nové. Eventuální kasace napadených rozhodnutí by tak měla fatální dopad nejen do sféry vedlejšího účastníka, ale též dalších osob. Stran doručování písemnosti vychází vedlejší účastník ve své argumentaci z § 46b o. s. ř., podle něhož neuvedl-li adresát ve svém podání nebo při jiném úkonu učiněném vůči soudu adresu místa v České republice, na kterou mu mají nebo mohou být doručovány písemnosti, je adresou pro doručování u písemnosti doručované prostřednictvím doručujícího orgánu, účastníka řízení nebo jeho zástupce adresa místa trvalého pobytu uvedená podle zvláštního právního předpisu. Této základní premise pak odpovídá též další argumentace vedlejšího účastníka. Závěrem se vedlejší účastník vyjádřil též k otázce, zda oddávající podle církevního práva mohl oba manžele oddat či nikoliv.

V.

15. Nejprve se Ústavní soud musel zabývat otázkou samotné přípustnosti ústavní stížnosti směřující proti rozhodnutí obecného soudu, kterým bylo rozhodnuto o osobním statusu účastníka řízení. Z judikatury Ústavního soudu se podává, že jeho přístup k řešení nastíněné otázky není zcela jednotný, jak ostatně vyplývá i z usnesení sp. zn. III. ÚS 3342/15. V něm Ústavní soud dospěl mimo jiné k závěru, že s principem právního státu a právem na ochranu před nezákonným rozhodnutím soudu je neslučitelné, aby v případě výluky přezkumu pravomocných rozhodnutí mimořádnými opravnými prostředky nebyla dána účastníkům možnost následky neústavního postupu napravit, popř. je alespoň označit za neústavní. Dále zde Ústavní soud uvedl, že i v případech, kdy by nebylo možné ke kasaci statusového rozhodnutí přistoupit, je třeba, aby Ústavní soud jako orgán ochrany ústavnosti konstatoval ve výroku svého nálezu, které konkrétní ústavně zaručené základní právo či svoboda a jaké ustanovení ústavního zákona byly porušeny. Tyto závěry třetího senátu Ústavního soudu konvenují s právním názorem druhého senátu Ústavního soudu. Z toho důvodu považoval druhý senát ústavní stížnost stěžovatelky za přípustnou, a to navzdory tomu, že jí bylo napadeno pravomocné rozhodnutí obecného soudu o neexistenci manželství a její manžel v mezidobí uzavřel manželství nové.

VI.

16. Soudní řízení o neexistenci manželství je řízení nesporné, upravené v § 373 a násl., zákona č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s.“). Hmotná úprava je v § 677 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

17. Pro toto řízení je typické mimo jiné to, že na rozdíl od řízení sporného, které vychází ze zásady projednací, je nesporné řízení založeno na zásadě vyšetřovací. Tento charakteristický rys řízení považuje Ústavní soud v projednávané věci za podstatný, a to s ohledem na práva a povinnosti nejen účastníků, ale především pak samotného soudu. Je to totiž právě obecný soud, na němž leží odpovědnost za zjištění skutkového stavu věci, a to bez ohledu na to, co tvrdí a jaké důkazní návrhy činí samotní účastníci řízení. Pro ty je povinnost součinnosti procesních stran v určitém rozsahu zmírněna, neboť tato přechází na soud samotný. Ten nese tzv. objektivní důkazní břemeno. Shora uvedené se pak na úrovni zákona odráží v obsahu ustanovení § 21 z. ř. s., podle kterého soud provede i jiné důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu, než byly účastníky navrhovány. Z toho důvodu pak není soud při zjišťování skutkového

stavu omezen jenom na skutečnosti, které účastníci přednesli, a důkazy, jejichž provedení navrhli. Úplné objasnění rozhodných skutečností je povinností soudu. Ten se jimi musí zabývat i v případě, kdy je žádný z účastníků netvrdí a nevyplývají z obsahu spisu. „Soudce musí pátrat po skutkovém stavu, který získává pro své rozhodnutí - být aktivní, hrát roli „skutkového policisty“ vyšetřujícího pečlivě, jak se věci ve skutečnosti staly, přestože nakonec i zde rozhodne podle toho, jak byly věci v řízení prokázány (§ 153 odst. 1 o. s. ř.) - tedy na základě zjištěného skutkového stavu.“ (JIRSA, J., Havlíček, K. Dokazování - úvahy o teorii a praxi. I. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. 296 s.).

18. Ačkoliv právní úprava přenáší odpovědnost za zjištění skutkového stavu na soud, neznamená to, že by účastníci řízení byli zbaveni povinnosti vypovídat pravdivě a úplně odpovědět na dotazy, které jim soud při objasňování skutkového stavu klade. Je na soudci, aby řízení ve vztahu k účastníkům vedl prostřednictvím dotazovací a poučovací povinnosti takovým způsobem, který by mu umožnil zjištění skutkového stavu věci.

19. Pro řízení ve statusových věcech manželských je typické, že důsledkem pravomocného rozhodnutí může být statusová změna osobního stavu některých účastníků řízení. Rozhodnutí o neexistenci manželství pak má deklaratorní charakter s účinky *ex tunc*. To znamená, že na manželství, které bylo rozhodnutím soudu označeno za neexistující, se bude od samého počátku nahlížet tak, jako by vůbec nevzniklo.

20. Těžiště námitek stěžovatelky vychází z toho, že o zahájení a průběhu řízení o neexistenci manželství vůbec nevěděla a dozvěděla se o něm až poté, kdy rozhodnutí v tomto řízení vydané nabylo právní moci. Listiny související s tímto řízením jí byly sice doručovány, ovšem na adresu jejího trvalého pobytu, kde se toho času nezdržovala. Tato skutečnost měla být přítom soudu z jeho úřední činnosti známa.

21. Dle názoru Ústavního soudu je třeba se v projednávané věci zabývat jednak doručováním písemností a jednak také samotným soudním jednáním a v jeho rámci provedeným dokazováním. V obou směrech nastalo pochybení, způsobující zásah do základního práva stěžovatelky na spravedlivý proces.

22. Doručování je úkon, jehož cílem je primárně zajištění, aby se doručovaná písemnost mohla dostat do dispozice adresáta. Za tím účelem je občanským soudním řádem stanoven relativně podrobný popis, jakým způsobem a komu se doručuje ta která listina. V případě stěžovatelky bylo ze strany Okresního soudu v Liberci aplikováno ustanovení § 46b písm. a) o. s. ř., podle něhož se fyzickým osobám doručuje na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel. Potud lze považovat postup okresního soudu za správný a ústavně konformní. S bližší argumentací lze stěžovatelku odkázat na usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, který ve svém ústavní stížnosti napadeném usnesení ze dne 8. 4. 2022 č. j. 29 Co 75/2022-64 stěžovatelce, na rozdíl od okresního soudu, vysvětlil, z jakých důvodů bylo lze na samotný proces doručování nahlížet jako na řádný. Krajskému soudu tak není z ústavněprávního hlediska čeho vytknout.

23. V postupu okresního soudu však Ústavní soud pochybení spatřuje. Postupoval sice formálně správně, ale zcela formalisticky. A to ve statusové věci. Vůbec se nepokusil zjistit aktuální bydliště stěžovatelky a doručit jí žalobu a předvolání fakticky a nikoli jen fikcí. Přitom dne 13. 7. 2021, kdy tento soud prováděl lustraci v centrální evidenci

obyvatel, stačilo zjistit aktuální adresu v informačním systému soudu ISAS, kde aktuální adresa pro doručování byla již od 16. 6. 2021 uvedena. Zjistit skutečnou aktuální adresu stěžovatelky tak bylo jednodušší než zjistit její adresu trvalého pobytu. Ani u ústního jednání se soudce nepokusil zjistit u vedlejšího účastníka skutečné bydliště stěžovatelky a důvod její nepřítomnosti. Alespoň to není zřejmé ze zvukového záznamu a z protokolu o jednání. V nesporném řízení o neexistenci manželství, z něhož se narodily tři dosud nezletilé děti, lze postup soudce označit za nedbalý, bez respektu k procesním právům stěžovatelky.

24. Ústavní soud považuje za potřebné uvést, že k porušení práv stěžovatelky přispěl i vedlejší účastník. Přestože před ústním jednáním dvakrát nahlížel do spisu a pořizoval si fotografie všech jeho listů a přestože ze spisu bylo zcela zřejmé, že stěžovatelce je neúspěšně doručováno na adresu, na které nebydlí, což samozřejmě věděl, neupozornil na to soud ani stěžovatelku, matku jejich společných dětí. Nejedná se však o porušení zákona, ale „jen“ o porušení pravidel morálních.

VII.

25. Zásadní pochybení okresního soudu spatřuje Ústavní soud v jeho postupu při dokazování u ústního jednání. Okresní soud nepřihlédl k tomu, že šlo o řízení nesporné, v němž platí zásada vyšetřovací, která významným způsobem rozšiřuje povinnosti soudce stran zjišťování skutkového stavu věci. Soudního jednání dne 10. 12. 2022 se z výše uvedených důvodů stěžovatelka neúčastnila. Účastnil se jej navrhovatel, tedy bývalý manžel stěžovatelky. Z protokolu o jednání nevyplývá, že by se soudce dotazem na navrhovatele snažil blíže objasnit skutkový stav věci. Soudci přitom mohlo a mělo být z úřední činnosti známo, že stěžovatelka podala návrh na rozvod manželství, návrh na svěření nezletilých do její péče a návrh na stanovení výživného nerozvedené manželky. To však není rozhodující.

26. V důsledku pochybení soudce neměla stěžovatelka možnost vznést v řízení o neexistenci manželství protiargumenty a soud vycházel toliko z tvrzení bývalého manžela stěžovatelky a z jím předložených listinných „důkazů“. Jednalo se elektronickou komunikaci navrhovatele s ředitelkou kanceláře rady Církve bratrské, pozvánku na „Uvedení do služby J. T.“, protokol o uzavření manželství mezi účastníky a text označený jako „§ 109“ pojednávající o svatební bohoslužbě. Vše bylo zaslané datovou schránkou a nebyl zřejmý původ a pravost těchto listin. Zde je nutno uvést, že důvodem pro neexistenci manželství měl být dle navrhovatele i soudu nedostatek oprávnění oddávajícího provedení sňatečného obřadu. Tato zásadní otázka byla „prokazována“ pouhým tvrzením navrhovatele a textem označeným jako „§ 109“! Přesto, že se jedná o řízení nesporné, soudce se nijak nepokusil ověřit tvrzení navrhovatele a pravost jím předložených listin. O přístupu soudce svědčí délka pořizovaného záznamu z jednání, která činí tři minuty a osm sekund. Již z této skutečnosti vyplývá, že soudce obecného soudu možným souvislostem případu nevěnoval dostatečnou pozornost, což lze s ohledem na význam soudního rozhodnutí pro účastníky řízení a jejich tři nezletilé děti považovat za stěžejní pochopitelné selhání. Má-li dojít k prohlášení manželství za neexistující, je třeba tomuto řízení věnovat náležitou pozornost, neboť se jedná o jeden ze způsobů ukončení manželství, který má zásadní dopady do osobní sféry účastníků a jejich dětí. Navíc v této věci nemohou účastníci využít mimořádných opravných prostředků. O to obezřetněji a pečlivěji pak musí ve věci postupovat.

VIII.

27. Ústavní soud má za to, že i přes shora uvedená pochybení okresního soudu nelze přistoupit k vydání kasačního nálezu, neboť ústavní stížností napadená rozhodnutí jsou statusové povahy, kterými bylo rozhodnuto o osobním stavu stěžovatelky a vedlejšího účastníka.

28. Ústavní soud ve věci II. ÚS 465/02 dospěl k závěru, že zde stojí proti sobě ústavní princip právní jistoty jako atribut právního státu a z druhé strany princip individuální spravedlnosti, tj. otázka ochrany základních práv, která mohla být v řízení, jehož výsledkem bylo vydání napadených rozhodnutí, porušena. Princip právní jistoty se v tomto případě projevuje jako požadavek stability pravomocně konstituovaného osobního statusu fyzické osoby. Přitom jak princip právní jistoty, tak ochrana ústavně zaručených základních práv jsou podstatnými prvky ústavnosti, které je nutné pojímat komplementárně, nikoliv kontradiktorně, přičemž tyto principy nejsou ve vztahu jednou provždy dané hierarchie.

29. Po zvážení této otázky dospěl Ústavní soud k závěru, že respektování právní jistoty jako jednoho z atributů právního státu (čl. 1 Ústavy ČR) musí mít v případě posuzování ústavní stížnosti směřující proti pravomocnému soudnímu rozhodnutí o osobním statusu priority před principem spravedlivého rozhodování, jehož porušení stěžovatelka v ústavní stížnosti namítla.

30. Rozhodnutí o tom, že zde manželství není, má deklaratorní charakter s účinky *ex tunc*. V případě, že takové rozhodnutí nabude právní moci, nelze účastníky v jejich osobním statusu dále znejišťovat dalšími opravnými prostředky. Uvedené se projevuje především v tom, že proti tomuto typu rozhodnutí není možné podat mimořádný opravný prostředek, kterým by v jiném typu řízení bylo lze zpochybnit i pravomocné rozhodnutí obecného soudu (z § 30 a § 398 z. ř. s. vyplývá, že proti tomuto typu rozhodnutí není přípustné dovolání, obnova řízení ani žaloba pro zmatečnost). Obdobný cíl, tedy zachování právní jistoty účastníků, můžeme dohledat i v ustanovení § 377, které stanoví, že „*Návrh na vyslovení neúčinnosti doručení nelze podat poté, co již nabyl právní moci rozsudek, kterým bylo vysloveno, že zde manželství není, nebo že je neplatné. Ustanovení § 11 se nepoužije*“, (jedná se zde o speciální právní úpravu ve vztahu k § 50d o. s. ř. a § 11 z. ř. s.).

31. Ústavní soud ve svém usnesení sp. zn. III. ÚS 3342/15 mimo jiné konstatoval, že v případech, kdy nebylo možné přistoupit ke kasaci rozhodnutí o rozvodu manželství nebo zrušení registrovaného partnerství z důvodu priority právní jistoty (např. kvůli uzavření následujícího manželství nebo vstupu do registrovaného partnerství), je třeba, aby Ústavní soud s ohledem na to, že ústavní stížnost plní nejen funkci ochrany veřejných subjektivních ústavně zaručených práv, nýbrž akcesoricky i funkci ochrany práva objektivního, konstatoval ve výroku svého nálezu, které konkrétní ústavně zaručené základní právo či svoboda a jaké ustanovení ústavního zákona byly v takovém řízení porušeny. Ústavní soud je toho názoru, že právě o takový případ se jedná i v projednávané věci a z toho důvodu nepřistoupil ke kasaci statusového rozhodnutí, ale konstatoval toliko zásah do základního práva stěžovatelky na spravedlivý proces.

32. To však neznamená, že by stěžovatelka zůstala ve svých právech dotčena bez dalšího. Ústavní soud je toho názoru, že nelze-li zásah do základního práva účastníka řízení zajistit kasací napadeného rozhodnutí, jako je tomu i v právě projednávaném případě, mělo by právo účastníkovi řízení, jenž byl dotčen ve svých základních právech,

jak je uvedeno ve výroku tohoto zamítavého nálezu, umožnit dosažení satisfakce v podobě náhrady majetkové či nemajetkové újmy. Nejednalo-li by se o rozhodnutí ve statusové věci, Ústavní soud by ústavní stížností vyhověl a napadená rozhodnutí by zrušil. Jako na taková by na ně mělo být nahlíženo též v souvislosti s případným uplatňováním nároku na náhradu újmy způsobené státem.

IX.

33. Ze shora uvedených důvodů Ústavní soud dospěl k závěru, že formalistickým a nedbalým postupem soudce okresního soudu došlo k zásahu do základního práva stěžovatelky na spravedlivý proces, jež je jí garantován čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Navíc, v řízení před Ústavním soudem jmenovaný soudce prokázal, že si neosvojil základní náležitosti formalizovaného jednání. Rukou psané vyjádření k ústavní stížnosti, bez dodržení jakýchkoliv obecně přijímaných zvyklostí považuje Ústavní soud za nedůstojné.

34. S ohledem na výše uvedené Ústavní soud vyslovil, že došlo k porušení ústavně zaručených práv stěžovatelky, avšak návrh na zrušení napadených rozhodnutí zamítl podle § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu.

Poučení: Proti nálezu Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 14. dubna 2023

Tomáš Lichovník
předseda senátu